

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet
Styresak: 54/20
Møtedato: 27.10.2020

Dato: 08.10.2020
Arkivsaksnr: 2018/1358-
INGHA

§ 11-5. Mindre omarbeiding av innlevert avhandling - forskrift, interne rutiner og målsetting

Dokumenter i saken:

Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-11-29-1869/>

Universitetsstyresak 33/19, møte 11.4.2019 Endring av forskrift for graden ph.d.
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2019/2019-04-11/S_33-19EndringPhd-forskrift.pdf

Fakultetsstyresak 63/19, møte 3.12.19 Rutine for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet
https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/protokoll_03.12.19.pdf

Bakgrunn

Revidert forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ble vedtatt i universitetsstyremøte 29.11.2018, sak 131/18. I møte 11.4.2019, sak 33/19, gjorde universitetsstyret vedtak om endring av forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.). Endringen er en ny § 11-5 som åpner for mindre omarbeiding av innlevert avhandling før endelig innstilling foreligger.

§ 11-5. Mindre omarbeiding av innlevert avhandling

Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av innlevert avhandling og eventuelt tilleggsmateriale anbefale at fakultetet selv gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal skriftlig gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide.

Tillater fakultetet selv en mindre omarbeiding av avhandlingen, skal det gis en frist for slik omarbeiding som ikke skal være lengre enn tre (3) måneder. Det skal også fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling.

Fakultetets vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av ph.d.-kandidaten.

Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen underkjenne avhandlingen.

I samme møte, 11.04.2019, sak 34/19 vedtok universitetsstyret oppretting av fakultetsvise ph.d.-program.

På fakultetsstyremøtet ved HF, 03.12.2019, sak 63/19, ble *Rutine for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet* lagt frem for styret til orientering. I forkant av fakultetsstyremøtet var rutinen behandlet i Forsknings- og forskerutdanningsutvalget ved HF i sakene, FU 9/19 *Rutineutvikling for forskerutdanningen ved HF – godkjenning av retningslinjer* og FU 10/19 *Rutine for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet*.

I rutinen er det lagt inn en føring for hvordan § 11-5. Mindre omarbeiding av innlevert avhandling skal håndheves ved HF:

«Dersom kandidaten ikke overholder fristen eller ikke ønsker å benytte seg av muligheten for mindre omarbeiding, vil fakultetet be komiteen om å fullføre sin innstilling på grunnlag av avhandlingen slik den foreligger.

Ved innlevering etter mindre omarbeiding skal avhandlingen vurderes på nytt som en helhet av den samme bedømmelseskomiteen.

Det humanistiske fakultet anser at det kun unntaksvis vil være aktuelt å gi tillatelse til mindre omarbeiding og fraråder bedømmelseskomiteen å anbefale dette.»

HF har mottatt én anbefaling om omarbeiding fra en bedømmelseskomite. Anbefalingen ble vurdert av fakultetet selv; i dette tilfellet dekanatet. Den videre saksgangen ble gjort rede for og behandlet i sak 41/20 i fakultetsstyremøte 1.9.20.

Det ble gjort følgende vedtak og protokolltilførsel:

S 41/20 Innstilling til ph.d.-graden

Vedtak:

Fakultetsstyret slutter seg til komiteens konklusjon og finner at avhandlingen til [...] ikke kan godkjennes for disputas i sin nåværende form.

Protokolltilførsel: *Fakultetsstyret utber en klargjøring av når § 11-5. Mindre omarbeiding av innlevert arbeid i UiBs ph.d.-forskrift kan tas i bruk.*

Av hensyn til kandidaten valgte dekanatet selv å ta stilling til anbefalingen. Dekanatet kunne ha valgt å spørre FFU om råd, eller overlate avgjørelsen til fakultetsstyret, men man mente at tidsaspektet og kandidatens behov for avklaring talte for en rask avgjørelse.

Dekanens kommentarer

Ph.d.-forskriften åpner for mindre omarbeiding, og fakultetet forholder seg til det, med noen utfyllende retningslinjer som angitt ovenfor. På generelt grunnlag fraråder retningslinjene bedømmelseskomiteen å benytte seg av denne paragrafen, men heller innstille på at en innlevert avhandling skal godkjennes eller ikke godkjennes for disputas. Utover dette, presiserer retningslinjene at komiteen skal gi en *helhetlig* vurdering av en avhandling som er levert inn etter mindre omarbeiding.

Ordningen med mindre bearbeiding er ny, og fakultetet og UiB har så langt begrenset erfaring med anvendelsen av § 11-5. Målsetningen med paragrafen kommer heller ikke tydelig frem i forskriften. Er det for å hindre underkjenninger eller å gjøre allerede gode nok

avhandlinger enda bedre? Forskriften skiller heller ikke mellom faglige endringer og formelle endringer. Det kan for eksempel forekomme at faglige endringer vil medføre et merarbeid som ikke er realistisk innenfor anbefalt tid, f.eks. tilgang til kilder, bibliotek, utenlandsopphold etc. Det kan bli behov for å presisere forskriften og de fakultetsvise retningslinjene ytterligere på sikt, blant annet for å tydeliggjøre bedømmelseskomiteens mandat.

Intensjonen er imidlertid klart uttrykt i Universitetsstyresak 33/19: «Formålet med å åpne opp for mindre omarbeidinger av avhandlingen er å løfte avhandlingen til et høyere nivå og dermed hindre at avhandlinger som nesten er gode nok for innstilling til forsvar, blir underkjent.»

Fakultetet tolker forskriftens formulering «Komiteen skal skriftlig gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide» som at komiteens anbefaling må være helt tydelig på spesifikke og konkrete krav til omarbeiding, som ligger i verbet «må». Slike krav må skilles klart fra andre problematiseringer og innvendinger som etter komiteens vurdering vil kunne utvikle eller forbedre avhandlingen, men som ikke er forutsetning for eventuell godkjenning og som kan diskuteres og kritiseres på en eventuell disputas.

Å anbefale mindre endring krever at komiteen er oppmerksom på hva formålet med den ekstra tiden skal være. Ekstra tid for mindre omarbeiding er maksimalt tre måneder, og det er komiteens oppgave å vurdere avhandlingens forbedringspotensial og ta stilling til hvor omfattende endringer kandidatens har mulighet for å realisere innenfor det anbefalte tidsrom.

Selv om komiteen gis anledning til å anbefale overfor fakultetet at kandidaten tildeles ekstra tid til en mindre omarbeiding, er det opp til fakultetet selv å vurdere om anbefalingen skal tas til følge. Uavhengig av hva fakultetet bestemmer, er det fortsatt komiteens oppgave å konkludere sin vurdering med om avhandlingen anbefales eller ikke anbefales for disputas. Dissens er selvsagt også en teoretisk mulighet.

Komiteen skal ikke se seg nødt til å anbefale mindre omarbeiding kun fordi forskriften åpner for det. Det skal foreligge en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Kandidaten behøver heller ikke benytte seg av muligheten til mindre omarbeiding, hvis kandidaten finner at oppdraget er for omfattende i forhold til den tiden som er stilt til disposisjon.

I behandlingen av sak 41/20 ønsket fakultetsstyret nærmere avklaringer av hva som omfattes av begrepet «fakultetet selv». I forbindelse med utarbeiding av forskriften fikk fakultetene følgende avklaring fra Forskningsavdelingen (nå FIA):

Delegasjon Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen

Hjemmel: Fastsatt av universitetsstyret ved Universitetet i Bergen 29.11.2018 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-3 og § 3-9.

*Begrepsbruken **fakultetet selv** og **fakultetet** følger systemet med adgang til delegasjon eller ikke som er gitt i Universitets- og høyskoleloven § 8-2. Det det er brukt **fakultetet selv** er det angitt et delegeringsforbud. Der det ikke er gitt anledning til å delegerer er begrunnelsen at det følger av ledelsesstrukturen for ph.d.-utdanningen ved UiB i den nye ordningen med fakultetsvise programmer som ledes av programstyret. Se også kvalitetssikringssystemet.*

Fakultetet selv – Omfatter alle organ (fakultetsstyre, programstyre også dekanus) på fakultetsnivå. Der fakultetet har instruksjonsmyndighet.

Fakultetet – enten fakultetet selv eller andre ved fakultetet, institutt evt. andre grunnivå som fakultetet har delegert sin avgjørelsesmyndighet til i slike saker.

Dette er et uttrykk for en alminnelig forvaltningsrettslig forutsetning for delegering; det delegerende organ må ikke gi fra seg rådigheten og kontrollen over saksområdet eller de avgjørelsene som delegeres.

I forhold til de alminnelige forvaltningsrettslige reglene om delegering vil all delegering fra et styre til andre organer eller personer ved vedkommende institusjon måtte oppfattes som intern delegering. Som utgangspunkt og hovedregel kan slik delegering skje i den utstrekning dette anses som hensiktsmessig, så lenge en slik myndighetstildeling ikke er åpenbart uforsvarlig.

Ifølge UiBs Myndighetskart er fakultetsstyret fakultetets øverste myndighet som kan be om å få seg forelagt enhver sak. Fakultetsstyret kan delegere til underordnet organ, omgjøre vedtak gjort av underordnet organ og trekke tilbake delegasjon.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar saken til orientering.

Jørgen Magnus Sejersted
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør